

16.08.2019

Klima- og Miljødepartementet

Postboks 8013 Dep

N- 0030 Oslo

Innledning

Vi viser til høringsbrev av 7. mai 2019 fra Klima- og miljødepartementet om «Forslag til endringer i lov om lakse- og innlandsfisk – heving av strafferamme, innføring av hjemler for administrative reaksjoner og enkelte andre justeringer», med høringsfrist 16. august 2019 (ref. 19/1064-10).

Det foreslås følgende endringer i lakse- og innlandsfiskloven:

- Heving av den øvre strafferammen ved grov overtredelse av lakse- og innlandsfiskloven fra to til fem års fengsel, samt forenkle uaktsomhetsvurderingen (§ 49).
- Innføring av hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr (ny § 48a)
- Innføring av hjemmel til å foreta administrativt beslag (ny § 47a)
- Utvidelse av adgangen til å foreta administrativ inndragning (§ 47)
- Utvidelse av adgangen til å nekte registrering av redskap (§ 43)

Norske sjølaksefiskere (NSF), tidlere Noregs- grunneigar og sjølaksefiskarlag, tar sterk avstand fra ulovlig fiske etter anadrom laksefisk.

NSF er kritisk til manglende dokumentasjon som understøtter argumentasjonen Klima- og miljødepartementet (KLD) benytter i sitt høringsnotat. Det legges ikke frem dokumentasjon, grafer, tabeller eller figurer som viser omfanget, utvikling eller graden av ulovligheter knyttet til ulovlig fiske. Høringen skiller i liten eller manglende grad mellom det lovlige sjølaksefisket og svært alvorlige former for tyvfiske. NSF sin klare oppfatning er at det er i de ytre kystområder utfordringene rundt ulovlig fisket foreligger, og lovendringene bør rettes mot dette fisket. Særlig gjelder dette drivgarnsfiske, som det er et totalforbud mot.

Det er lett å spore at de områdene som har størst utfordringer med ulovlig fiske, er de områdene som er hardest regulert i det lovlige sjølaksefiske, eksempelvis Troms. Når sjølaksefiskerne er borte fra fjordene,

og det pågår et omfattende fiske i for eksempel elver som Målselv, mister folk respekten for forvaltningen.

Erfaringer fra Namsfjorden, som kanskje er området med flest kilenøtter i Norge, viser at tilstedeværelsen av et aktivt sjølaksefiske i praksis fungerer som det mest effektive oppsynet. I 2018 gjennomførte også SNO kontroll av alle kilenøtene i Namsenfjorden, uten å avdekke ulovligheter.

NSF mener det er uheldig at det i høringsnotatet er uttalelser som "det er en liten økning i antall anmeldelser knyttet til ulovlig kilenotfiske senere år", uten at graden av overtredelse og endring over tid er dokumentert. Etter den informasjonen NSF har fått av SNO i 2019, er det svært lite overtredelser blant de som fisker med faststående redskap.

Høringen innledes med at innsiget av villaksen er mer enn halvert siden 80-tallet, og at strengere vern og en mere effektiv håndheving av regelverket er nødvendig. NSF mener det blir for unyansert, og en feil fremstilling av laksebestandens utvikling, å bruke statistikk fra 80-årene som referanse og måleparameter for å vurdere situasjonen for villaksen i dag. Laksebestandene i 80-årene var preget av store utsettinger. Dette, sammen med gode naturlige bestander, ga svært gode innsig. Bestandene på 80-tallet er derfor ikke representative for en "normalbestand".

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning sier i sine rapporter at dagens beskatning ikke er en trussel mot villaksen. Også ICES mener de nordøstatlantiske bestandene av villaks har full reproduksjonskapasitet, dvs. bestandssituasjonen er generelt god.

Høringsforslaget bærer preg av en krisemaksimering av bestandssituasjonen som NSF ikke kjenner seg igjen i. NSF er godt informert om at det er områder/elver som har store utfordringer, men det generelle bilde er at gytebestandsmål og forvaltningsmål er oppfylt i de fleste elver. Elver som det refereres til som stengte, er elver som i hovedsak naturlig har små populasjoner på grunn av elvenes størrelse, og som dermed sårbare for tørkeperioder. I tillegg har "småelvene" ofte dårlig organisering og fangststatistikk, og blir dermed stengt av Miljødirektoratet.

Merknader til punkt i forslaget

Heving av strammerammen

3.2 Behov for å heve strafferammen i § 49. To av punktene mener vi ikke kvalifiserer som grove overtredelser når det skjer i det lovlige og registrerte sjølaksefisket. Dette er:

Punkt 10:

"Brudd på bestemmelser om redskap og fangstmetoder (f.eks bestemmelser om stenging av redskap, bruk av ledegarn og utsetting og opptak av fortøyninger) og bestemmelser om minstemål og kvoter, jf lakse- og innlandsfiskeoven §§ 33 og 34".

Punkt 19:

”Brudd på bestemmelser om merking av redskap, jf lakse- og innlandsfiskeloven § 43 første og tredje ledd”.

Regler skal alltid følges, men de ovenfornevnte punkter kvalifiserer etter vår oppfatning ikke til benevnelsen *”grove overtredelser”*. Likeledes kan en ikke benevne det som en grov overtredelse om man ikke får opp fortøyningene innenfor lovens bestemmelser.

SNO, politi og kystvakt har oppdaterte lister over sjølaksefiskerne og registrerte fiskeplasser.

Forslag om innføring av hjemmel for administrativt beslag

NSF mener det ikke skal kunne tas tas beslag i faststående fiskeredskap som er satt lovlig ut, i lovlig fisketid og som er registrert hos Fylkesmannen. Feilvurderinger fra SNO og andre kontrollorgan kan medføre store ulemper/skader på redskap og gi økonomiske tap for den enkelte fisker.

Forslag til utvidet adgang til administrativ inndragning og overtredelsesgebyr

NSF mener at loven fungerer godt nok som den er på dette punktet. I stedetfor bøtlegging og trusler om inndragning av redskap ved små overtredelser i det lovlige sjølaksefisket, eksempelvis dårlig merking, bør en satse på dialog og samarbeid.

SNO er et statlig tilsynsorgan. Ved å utvide fullmakter som i pkt 4 og 5 så åpnes det for lettere å kunne misbruke makt ovenfor enkelt fiskere i gitte tilfeller. Vi frykter for at rettsikkerheten til den enkelte fisker ikke tilstrekkelig ivaretas. I en kontroll situasjon kan en ikke forvente at en sjølaksefisker er kjent med de ulike sanksjonsmulighetene et tilsyn kan benytte.

Nekt av registrering.

Pkt 7.4 Rettighetstap.

Det foreslås en endring i lakse- og innlandsfiskeloven § 43 annet ledd nekting av registrering, som følge av ulovlig fiske.

Beskatning av anadrome arter med faststående redskap er en grunneierrett på linje med beskatning av hjortevilt. Fiskeretten følger eiendomsretten og er ikke personlig. Å frata en slik rett er altfor inngripende, selv om man har gjort seg skyldig i brudd på lakseloven.

Konklusjon

- Høringen skiller i liten eller manglende grad mellom det lovlige sjølaksefisket og det ulovlige tyvfisket. Behovet for de foreslåtte endringene i lovverket er særdeles dårlig dokumentert.
- Med nye forslag om hjemmelsutvidelse og sanksjonsmuligheter, blir i praksis Miljødirektoratet, som SNO er en del av, både lovgivere, håndhevere og dommere.
- Beslag er et betydelig inngrep, som både bør og skal tilligge politimyndighetene, som har tilstrekkelig og relevant utdanning på dette feltet. Igjen handler det om rettsikkerhet for den som blir kontrollert.
- Det må ikke åpnes for at SNO kan ta beslag eller inndragning av lovlig utsatt og registrerte kilenøter, krokgarn, landgarn eller fortøyninger.
- Ressursene må brukes mot ulovlig fiske som kan ha konsekvenser for bestandene, ikke på lovlig og registreringspliktig sjølaksefiske.

For Norske sjølaksefiskere

Tomas Sandnes, styreleder